

Rola ekonomii społecznej w procesie implementacji neoweberowskiego modelu państwa¹

Michał Żabiński*

Streszczenie: Celem artykułu jest analiza wpływu ekonomii społecznej na implementację neoweberowskiego modelu zarządzania publicznego. W oparciu o przegląd literatury przedmiotu sformułowano postulat zależności pomiędzy nierównościami społecznymi, zaufaniem a możliwością zmiany systemu zarządzania publicznego. Dysfunkcje obecnego modelu państwa doprowadziły do ograniczenia jego roli na rzecz rynków, co spowodowało gwałtowny wzrost nierówności społecznych oraz spadek zaufania obywateli wobec demokratycznego państwa prawa. Kształtująca się obecnie koncepcja neoweberowskiego modelu zarządzania publicznego ma na celu wzmocnienie pozycji i roli państwa. W konkluzji artykułu wskazano, że elementem koniecznym zmiany paradygmatu zarządzania publicznego jest wytworzenie mechanizmów, które przywrócą zaufanie wobec instytucji państwa. W powyższym kontekście rozwój i wsparcie, ze strony państwa, dla sektora ekonomii społecznej może być właściwą drogą dla spełnienia tego warunku.

Słowa kluczowe: ekonomia społeczna, neoweberyzm, model neoweberowski, zaufanie, nierówności społeczne.

Wprowadzenie

Państwo modernizuje się w odpowiedzi na ważne wyzwania społeczno-ekonomiczne. Zmiana modelu jest reakcją na wyczerpanie się, bądź też problemy, jakie wygenerował obecnie stosowany model zarządzania publicznego.

We współczesnym dyskursie na temat modernizacji państwa ważną rolę odgrywa, obok kwestii wyzwań cywilizacyjnych, problem słabości państwa i związanego z nią kryzysu demokratycznych form rządów [Barber, 2007, s. 147]. Wyzwania te obciążają proces rządzenia, sposób postrzegania i ocenę państwa przez jego obywateli, czyli jego szeroko pojętą sprawność i zdolność sprawczą. Rozwiązanie tych problemów wymaga modernizacji instytucji państwa polegającej na

zmianie obowiązującego modelu zarządzania publicznego. W przypadku demokratycznego państwa prawa dla przeprowadzenia takich zmian konieczne jest, oprócz właściwych mechanizmów, zaufanie obywateli [Bjørnskov, 2017, s. 10–11; Reich, 2015, s. 12], rozumiane, za Putmanem, jako kapitał społeczny [Krzymińska, 2003, s. 221].

1. Nierówności społeczne jako wyzwanie dla państwa

Wolnorynkowy rozkład dobrobytu jest wysoce nierównomierny, z tendencją do drastycznego pogłębiania się nierówności [Barber, 2007, s. 172; Piketty, 2015, s. 414–415, 462–463;

* **Michał Żabiński**

Katedra Administracji Publicznej
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
ul. Rakowicka 16, 31-510 Kraków
e-mail: michal.zabinski@uek.krakow.pl

¹ Publikacja powstała w ramach projektu, który został sfinansowany ze środków Narodowego Centrum Nauki przyznanych na podstawie decyzji numer DEC-2013/11/B/HS4/01064.

Reich, 2015, s. 184; Wilkinson, Pickett, 2011, s. 253–254]. Najbiedniejsze kraje wciąż takimi pozostają, globalizacja i liberalizacja handlu nie poprawiają sytuacji krajów zacofanych gospodarczo, a „przyływ nie uniósł wszystkich łodzi” [Babones 2009, s. XIV–XV, 1; Barber, 2007, s. 31]. Zjawisko to stało się istotnym problemem społeczno-ekonomicznym, związanym z procesem utowarowienia życia społecznego [Sandel, 2012, s. 18–22, 161–163]. Co więcej, wzrost nierówności nie dotyczy jedynie relacji między krajami, lecz przede wszystkim procesów w obrębie krajów. Współcześnie problem nierówności stał się tak wielki, że w drugiej dekadzie XXI w. został powszechnie dostrzeżony. Nastąpiła swoista zmiana nastawienia, której najbardziej wymownym wyznacznikiem jest przeobrażanie postawy Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW). Jego wyrazem była wypowiedź Christine Lagarde – dyrektor zarządzającej MFW, która w swoim wystąpieniu podczas konferencji Inclusive Capitalism w 2014 r. mówiła o problemie ubóstwa i nierówności przywołując Papieża Franciszka („Nierówność jest korzeniem niesprawiedliwości społecznej”) i Karola Marxa (problem kryzysu systemu kapitalistycznego), wskazując na konieczność zmian w systemie. Lagarde zwróciła uwagę na postępujący proces kumulacji bogactwa i rosnące rozwarstwienie społeczne, wskazując, że 85 najbogatszych ludzi na świecie łącznie kontroluje tyle bogactwa, co biedniejsza połowa światowej populacji [Lagarde, 2014]. Podobne do danych przedstawionych przez MFW są wyniki badań Oxfarm. Według Deborah Hardoon majątek 80 najbogatszych osób w 2015 r. był większy niż łączny majątek biedniejszej połowy ludzkości. Proces koncentracji bogactwa wciąż postępuje. W 2010 r. majątek porównywalny do biedniejszej połowy ludzkości miało łącznie 388 najbogatszych ludzi na świecie. W ostatnich latach proces ten znacznie przyspieszył: w 2011 r. było to 177 osób, w 2012 r. – 159 osób, w 2013 r. – już tylko 92 osoby [Hardoon 2015], by w 2017 r. spaść do

zaledwie 8 osób [Oxfarm, 2017]. Według szacunków Oxfarm od 2015 r. 1% najbogatszych posiada łączny majątek większy niż pozostałe 99% ludzkości.

W 2015 r. dyrektor MFW jeszcze dobitniej podkreśliła znaczenie walki z nierównościami, wskazując, że zmniejszenie nierówności dochodowych jest zarówno moralnym obowiązkiem, jak i przejawem dobrej gospodarki. Albowiem tylko równomiernie rozłożony, sprawiedliwy wzrost gospodarczy może być wzrostem stabilnym i trwałym [Lagarde, 2015]. Postępująca koncentracja bogactwa osłabia szanse rozwojowe i szkodzi światowej gospodarce [Reich, 2015, s. 186]. Postulat ten nabiera szczególnego znaczenia w świetle danych przedstawionych w raporcie MFW z 2015 r. poświęconym nierówności dochodowej. Według jego autorów istnieje odwrotna zależność pomiędzy przyrostem dochodu bogatych osób (górne 20%) i wzrostem gospodarczym – wzrost ich przychodów o 1 pkt proc. spowoduje spadek PKB o 0,08 pkt proc. w ciągu 5 lat. Natomiast w przypadku ubogich osób (dolne 20%) wzrost dochodów o 1 pkt proc. przyniesie wzrost PKB o 0,38 pkt proc. w ciągu kolejnych 5 lat. Co więcej, ten pozytywny związek między wzrostem dochodów rozporządzalnych a wzrostem PKB utrzymuje się również dla drugiego i trzeciego kwartyła (klasa średnia) [Dabla-Norris et al., 2015, s. 7]. Tym samym nierówności nie przekładają się tylko na problemy i wyzwania społeczne, takie jak wzrost przestępczości, pogarszanie się sytuacji w obszarze zdrowia publicznego, średnia długość życia [Wilkinson, Pickett, 2011], ale też na kwestię stabilności systemu gospodarczego i tempa jego rozwoju [Varvarigos, Xin, 2015, s. 2–3]. Tym samym stanowią one istotne wyzwania dla państwa i wymagają nowych mechanizmów zarządzania publicznego, które umożliwią państwu podejmowanie zdecydowanych i skutecznych działań [Możdżeń, 2016, s. 107–112].

2. Ekonomia społeczna a kwestia budowania zaufania

Jedną z najważniejszych konsekwencji wzrostu nierówności społecznych jest spadek zaufania społecznego [Wilkinson, Pickett, 2011, s. 252]. Zaufanie, rozumiane jako „gotowość podejmowania działań, oparta na oczekiwaniu, że ludzie i instytucje będą działać dla nas w sposób korzystny” [Krzyminiewska, 2003, s. 223], ma kluczowe znaczenie dla przebiegu procesów społecznych, gospodarczych [Granovetter, 1992; Jelonek, 2012, s. 64; Varvarigos, Xin, 2015, s. 3–4] i politycznych [Bjørnskov, 2017, s. 9–11]. Działania decyzyjne państwa oraz wszystkich aktorów życia społeczno-gospodarczego są zróżnicowane w czasie i warunkowane przez wiele czynników [Hirsch 1995, s. 92–94], wśród których bardzo ważny jest poziom zaufania, zarówno społecznego, jak i wobec instytucji, oraz związane z nim oczekiwania społeczne odnośnie kondycji gospodarki i państwa [Granovetter, 1992; Krzyminiewska, 2003, s. 224–225]. To od nastrojów społecznych, w dużej mierze, zależna jest koniunktura gospodarcza [Shiller, 2017], nastawienie wobec polityk publicznych czy wprost zaufanie do działań instytucji państwowych [Bjørnskov, 2017, s. 10–11]. Im większy poziom nierówności społecznych, tym niższe zaufanie społeczne [Wilkinson, 2009; Wilkinson, Pickett, 2011, s. 252], a tym samym trudniej jest uzyskać akceptację i poparcie dla działań państwa [Bjørnskov, 2017, s. 11–12].

W układzie państwo–rynek–społeczeństwo tym, który wydaje się być predestynowany do generowania postaw prospołecznych, tworzenia kapitału społecznego, jest sektor ekonomii społecznej [Krzyminiewska, 2003, s. 226–227]. To w ramach trzeciego sektora kształtowane są obywatelskie postawy, ludzie uczą się wrażliwości, otwartości na drugiego człowieka, a wreszcie tworzą grupy zdolne do kolektywnego i skoordynowanego działania, dzięki którym ich potrzeby znajdują reprezentację, a więc tworzy i umacnia

się zaufanie do innych [Sundararajan, 2017, s. 14, 19–20].

W zapisach Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej ekonomia społeczna jest definiowana jako „sfera życia społeczno-gospodarczego, która pozostaje na pograniczu sektora przedsiębiorczości oraz sektora organizacji pozarządowych niedziałających w celu maksymalizacji zysku. Solidarnościowy wymiar ekonomii społecznej (ekonomia solidarna) realizowany jest przez te podmioty ekonomii społecznej, w szczególności przedsiębiorstwa społeczne, które w ramach swojej działalności przyjmują funkcje tworzenia miejsc pracy w celu aktywizacji oraz reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, świadczenia usług społecznych użyteczności publicznej oraz realizacji zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego” [Krajowy, 2018, s. 5]. Działania prowadzone we wskazanych obszarach budują w efekcie zasób kapitału społecznego poprzez kształtowanie postaw, wartości i budowanie poczucia wspólnotowości, przynależności. Ekonomia społeczna jest odpowiedzią na kryzys państwa dobrobytu [Herbst, 2013, s. 11]. To podmioty ekonomii społecznej pozwalają na przezwyciężanie współczesnych wyzwań społeczno-ekonomicznych, jak wykluczenie czy nierówności społeczne.

Jednakże rozwój sektora ekonomii społecznej wymaga wsparcia instytucjonalnego ze strony państwa, rozumianego jako tworzenie uwarunkowań formalnych, warunkujących i wspierających prowadzenie działalności w ramach ekonomii społecznej [Curtis, Herbst, Gumkowska, 2016, s. 200–204; Herbst, 2013, s. 16].

3. Neoweberyzm – nowy model zarządzania publicznego

Rola państwa w gospodarce i jego wpływ na procesy ekonomiczne jest tematem niekończących się sporów i dyskusji wśród ekonomistów. Był on tematem jednej z najważ-

niejszych debat ekonomicznych XX w., jaką toczyli Keynes i Hayek [Wapshott, 2013]. Spór ten w dalszym ciągu pozostaje nierozstrzygnięty, ma on jednak zasadniczy wpływ na współczesne procesy modernizacji państwa. Procesy te dotyczą nie tylko roli państwa w gospodarce, ale też tego, w jaki sposób państwo funkcję tę realizuje. Na przestrzeni drugiej połowy XX w. i dwóch dekad XXI w. obserwujemy dynamiczne zmiany w postrzeganiu oraz działaniu państwa i aparatu administracji publicznej.

Po okresie dominacji modelu silnego, aktywnego, zaangażowanego państwa, nastąpiła faza ograniczania jego roli i funkcji, a także sposobu działania. W efekcie narodziła się idea jego urynkwienia, nazwana Nowym Zarządzaniem Publicznym (NZP). Miała ona silny wpływ na sposób myślenia i działania polityków w niemal całej Europie począwszy od lat 80-tych XX w. aż do końca lat 90-tych XX w. Współcześnie obserwować można w dalszym ciągu jej wpływ na sposób funkcjonowania aparatu administracji publicznej. Wydaje się, że jednym z najważniejszych negatywnych skutków dla państwa związanych z popularyzacją tego modelu jest utrata kontroli i możliwości wpływu, którą Rhodes [2010] określił jako wydrążone państwo.

W obliczu negatywnych konsekwencji NZP, jak i w odpowiedzi na nowe wyzwania społeczno-gospodarcze, przed którymi stoją państwa wysokorozwinięte, proces ewolucji zarządzania publicznego wchodzi obecnie w nową fazę. Po okresie ograniczania państwa na rzecz wolnego rynku, a nawet upodabniania – jeżeli chodzi o mechanizmy działania – do przedsiębiorstw wolnorynkowych, pojawiła się nowa koncepcja tego, jak państwo powinno działać – neoweberyzm [Mazur, 2016; Pollitt, Bouckaert, 2011]. Koncepcja ta, polegająca na ponownym upodmiotowieniu państwa, wzmocnieniu jego zdolności sprawczej i sterującej, jest obecnie w fazie formowania. Podobnie jak miało to miejsce w przypadku NZP w latach 80-tych XX. wieku, jest to na razie bardziej zbiór

fenomenów, które specjaliści od zarządzania publicznego obserwują w działaniach i praktykach poszczególnych europejskich krajów, niż spójny paradygmat [Mazur, 2016, s. 24–25].

Fundamentalnym elementem koncepcji neoweberowskiego modelu państwa jest założenie aktywnej, koordynującej roli państwa w kształtowaniu procesów społeczno-ekonomicznych [Mazur, 2016, s. 16; Oramus, 2016, s. 149]. A więc szczególnej powinności państwa w życiu społecznym i wyjątkowej roli, jaką ma ono do odegrania w procesie rozwiązywania problemów publicznych [Mazur, 2016, s. 19]. Państwo poprzez kreowanie norm instytucjonalnych ma tworzyć i aktywnie wspierać działania na rzecz rozwiązywania istniejących wyzwań cywilizacyjnych [Oramus, 2016, s. 149–150].

4. Neoweberyzm a ekonomia społeczna

Kryzys demokratycznego państwa prawa spowodowany narastaniem nierówności społecznych [Barber, 2007, s. 172] jest w istocie kryzysem społeczno-moralnym, który poprzez spadek zaufania społecznego stoi na drodze do modernizacji państwa [Barber, 2007, s. 31, 166–167; Michalczyk, 2004].

W procesie ewolucji państwa wady i zalety kolejnych koncepcji rządzenia doprowadziły do powstania współczesnych, eklektycznych systemów zarządzania publicznego, w których w ramach jednego państwa współwystępują elementy biurokracji weberowskiej, nowego zarządzania publicznego i współzarządzania publicznego. W zależności od konsekwencji reformatorów, kultury i warunków społecznych, wymiar poszczególnych elementów składowych jest różny. Wśród powszechnych rozwiązań przyjętych na skutek wdrażania powyższych koncepcji można wskazać m.in.: zwrot w kierunku jakości usług publicznych, kontraktowanie usług publicznych, konsultacje społeczne czy angażowanie organizacji pozarządowych i społeczności lokalnych

w procesy decyzyjne na różnych szczeblach władzy. Współczesny model państwa, mimo swoich wad, doprowadził jednak do wzrostu roli i znaczenia sektora społecznego, który stanowi naturalne uzupełnienie zarówno dla państwa, jak i dla rynku. Rozumowanie to opiera się na argumentacji Grabskiego, który wskazywał na wpływ przymusu społecznego na procesy gospodarcze [Szopa, 2012, s. 24–25, 28–29].

Tym samym wobec konieczności wzmocnienia roli państwa jako regulatora i kreatora procesów społeczno-gospodarczych, postulowanej w ramach modelu neoweberowskiego, elementem wspierającym budowę zaufania wobec działań publicznych powinno być wzmocnienie sektora ekonomii społecznej [Herbst, 2013, s. 11, 16–18]. Jeżeli neoweberowski model zarządzania publicznego ma pomóc rozwiązać wyżej wskazane problemy społeczne, konieczne jest, jak wskazuje Crowley [1998, s. 45], aby obejmował on kontekst społeczny.

Chcąc wzmocnić państwo, w przypadku demokratycznego państwa prawa konieczne jest wzmocnienie źródeł jego legitymacji, a więc poparcia i zaufania wśród obywateli [Barber, 2007, s. 172; Bjørnskov, 2017, s. 10–11]. Jednakże państwo ma ograniczone możliwości bezpośredniego wpływania na nastroje obywateli, rozumiane jako kształtowanie się zaufania. Tam, gdzie państwo nie może wpływać bezpośrednio, czy też nie może udzielić niezbędnego wsparcia, pojawia się przestrzeń dla działań podmiotów ekonomii społecznej, czyli budowania oddolnych rozwiązań w ramach trzeciego sektora, sprzyjającego tworzeniu zaufania w ramach społeczeństwa [Sundararajan, 2017, s. 14, 19–20]. Jednakże aby trzeci sektor mógł się rozwijać, potrzebne jest instytucjonalne wsparcie państwa, polegające na tworzeniu niezbędnych dla działania podmiotów społecznych, instytucji formalnych, a więc kreowania warunków dla rozwoju inicjatyw społecznych [Bohdziewicz-Lulewicz, 2013, s. 85; Steiner, Steinerowska, 2013, s. 48].

Z perspektywy instytucjonalnej istotne znaczenie ma tu relacja pomiędzy instytucjami formalnymi i nieformalnymi. Jeżeli celem działań ma być państwo o wzmocnionym autorytecie i realnej sile wpływu, a więc wzmocnienie instytucji formalnych, konieczne jest zbudowanie nowych instytucji nieformalnych – rozwój kapitału społecznego i wzrost zaufania wobec państwa, które stworzą warunki dla respektowania i sprawnego działania instytucji formalnych [Sztompka, 2012, s. 475–478]. Albowiem aby nawet dobre zmiany, w sensie reguł formalnych, mogły spełniać swoją rolę, konieczna jest powszechna zgoda na ich stosowanie, a więc zaufanie wobec państwa [Kondratowicz, 2013, s. 193–196].

Podsumowanie

Ignorowanie zjawiska wzrostu poziomu nierówności, jako wtórnego wobec ogólnego rachunku ekonomicznego, prowadzi w konsekwencji do erozji tradycyjnych wartości społecznych, a tym samym do erozji tkanki społecznej [Bell, 2014, s. 89–91; Hirsch, 1995, s. 117–118]. Jedną z przyczyn tego fenomenu jest urynkowanie procesów publicznych w ramach powszechnie przyjętego modelu nowego zarządzania publicznego. Konsekwencją tej sytuacji jest ogólna słabość państwa w zakresie odpowiadania na wyzwania społeczno-gospodarcze i spadek zaufania wobec państwa. Zakres i sposób funkcjonowania państwa rzutują bowiem nie tylko na relacje w wymiarze ekonomicznym, a więc na gospodarkę, ale też na relacje społeczne, a tym samym na społeczeństwo [Szopa, 2012, s. 27–28]; *ergo* rzutuje na poziom kapitału społecznego [Varvarigos, Xin, 2015, s. 3]. Neoweberowski model zarządzania publicznego ma stanowić odpowiedź na wyzwanie, jakim jest słabość współczesnego państwa wobec wolnego rynku. Zmiana ta wymaga jednak zaufania wobec państwa i jego instytucji. Jednakże ze względu na wskazany brak zaufania do państwa potrzebne są działania na poziomie społecznym, których efektem

jest generowanie kapitału społecznego. Działania te są realizowane w ramach sektora ekonomii społecznej. Jest to swoiste sprzężenie zwrotne. Podmioty ekonomii społecznej mogą zarówno odpowiadać na potrzeby społeczne, tworzyć oddolne rozwiązania w ramach trzeciego sektora, wspierać państwo w zakresie rozwiązywania problemów takich jak nierówności społeczne czy wykluczenie, jak i służyć budowaniu zaufania na poziomie społeczeństwa, tworzeniu kapitału społecznego. A tym

samym, w długiej perspektywie, tworzyć warunki do budowania zaufania wobec państwa i aparatu administracji publicznej [Bjørnskov, 2017, s. 10; Gagacki, 2013; Steiner, Steinerowska, 2013, s. 53–54]. Wzmacnianie przez państwo sektora ekonomii społecznej służy budowaniu kapitału społecznego, koniecznego do zwiększenia poziomu akceptacji dla reform państwa, zmierzających do wzmocnienia jego roli w duchu neoweberowskich reform.

Literatura

Babones S.J. (2009). *The International Structure of Income Its Implications for Economic Growth*. Saarbrücken: VDM Publishing.

Barber B. (2007). *Dżihad kontra McŚwiat*. Warszawa: Muza.

Bell D. (2014). *Kulturowe sprzeczności kapitalizmu*. Warszawa: Aletheia.

Bjørnskov Ch. (2017). „Social Trust and Economic Growth”, w: E. Uslaner (red.), *Oxford Handbook of Social and Political Trust*, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2906280> (dostęp: 10.12.2018).

Bohdziewicz-Lulewicz M. (2013). „Kapitał społeczny i kultura zaufania”, *Ekonomia Społeczna*, nr 1(6), s. 83–88.

Crowly A., Rauch J., Seagrave S., Smith D. (1998). „Quantitative Cross-National Studies of Economic Development: A Comparison of the Economics and Sociology Literatures”, *Studies in Comparative International Development*, nr 33(2), s. 30–57, <https://doi.org/10.1007/BF02687407>.

Curtis T., Herbst J., Gumkowska M. (2016). „The social economy of trust: social entrepreneurship experiences in Poland”, *Social Enterprise Journal*, Vol. 6, No. 3, s. 194–209, DOI: 10.1108/17508611011088805.

Dabla-Norris E., Kochhar K., Suphaphiphat N., Ricka F., Tsounta E. (2015). „Causes and Consequences of Income Inequality: A Global Perspective”. IMF, DOI: <http://dx.doi.org/10.5089/978151355188.006>.

Gagacki J. (2013). „Kapitał społeczny i kultura zaufania”, *Ekonomia Społeczna*, nr 1(6), s. 65–72.

Granovetter M. (1992). „The Sociological and Economic Approaches to Labor Market Analysis: A Social Structural View”, w: M. Granovetter, R. Swedberg (red.), *The Sociology of Economic Life* (s. 233–263). Boulder, San Francisco, Oxford: Westview Press.

Hardoon D. (2015). *Wealth: Having it all and wanting more*. Oxford: Oxfam Research Brief.

Herbst K. (2013). „Perspektywy ekonomii społecznej”, *Ekonomia Społeczna*, nr 1(6), s. 9–19.

Hirsch F. (1995). *The social limits of growth*. London: Routledge.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2014–2023. Ekonomia Solidarności Społecznej (2018). Warszawa: MRPiPS.

Jelonek M. (2012). „Teorie socjologiczne a ekonomia społeczna”, w: M. Frączek, S. Mazur, J. Hausner (red.), *Wokół ekonomii społecznej* (s. 55–70). Kraków: MSAP UEK.

Kondratowicz A. (2013). *Wolność gospodarcza. Pomiar, percepcja, zmiany instytucjonalne*. Warszawa: TEP.

Krzyminiewska G. (2003). „Znaczenie zaufania w tworzeniu kapitału społecznego. Ekonomiczny i społeczny wymiar zjawiska”, *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny*, z. 2, s. 221–227.

Lagarde Ch. (2014). *Economic Inclusion and Financial Integrity*, address at the Conference on Inclusive Capitalism, London, May 27, <https://www.imf.org/external/np/speeches/2014/052714.htm> (dostęp: 07.10.2018).

Lagarde Ch. (2015). *Lifting the Small Boats*, address at Grandes Conférences Catholiques, Brussels, June 17, <https://www.imf.org/external/np/speeches/2015/061715.htm> (dostęp 20.10.2018).

Mazur S. (2016). „Neoweberyzm – źródła, rozumienie, nurty”, w: Mazur S. (red.), *Neoweberyzm w zarządzaniu publicznym. Od modelu do paradygmatu?* (s. 15–27). Warszawa: Scholar.

Michalczyk T. (2004). „Nierówności społeczne a kryzys społeczno-moralny”, *Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy*, nr 4, s. 9–26.

Możdżeń M. (2016). „Państwo – przeobrażenia i presja otoczenia”, w: S. Mazur (red.), *Neoweberyzm w zarządzaniu publicznym. Od modelu do paradygmatu?* (s. 93–113). Warszawa: Scholar.

Oramus M. (2016). „Analiza neoweberowskiego paradygmatu zarządzania publicznego”, w: S. Mazur (red.), *Neoweberyzm w zarządzaniu publicznym. Od modelu do paradygmatu?* (s. 147–168). Warszawa: Scholar.

Oxfam (2017). *An economy for the 99%*. Oxford: Oxfam GB for Oxfam International.

Piketty T. (2015). *Kapitał w XXI wieku*. Warszawa: Wydawnictwo Krytyka Polityczna.

Pollitt C., Bouckaert G. (2011). *Public Management Reform: A Comparative Analysis – New Public Management, Governance, and the Neo-Weberian State*, 3rd ed. Oxford: Oxford University Press.

Reich R. (2015). *Saving Capitalism: For the Many, Not the Few*. New York: Knopf.

Sandel M. (2012). *Czego nie można kupić za pieniądze*. Warszawa: Kurhaus Publishing.

Shiller R.J. (2017). „Narrative Economics”, *Cowles Foundation Discussion Papers*, No. 23075, DOI: 10.3386/w23075.

Rhodes R.A.W. (2010). „Nowe współzarządzanie publiczne: rządzenie bez rządu”, *Zarządzanie Publiczne*, nr 4(14), s. 104–118.

Sundararajan A. (2017). *The Collaborative Economy: Socioeconomic, Regulatory and Policy Issues. In-depth Analysis for the IMCO*. Policy Department A: Economic and Scientific Policy, European Parliament.

Steiner A., Steinerowska S. (2013). „Przedsiębiorstwa społeczne w Wielkiej Brytanii – potencjał i możliwości działania”, *Ekonomia Społeczna*, nr 2(7), s. 44–57.

Szopa B. (2012). „Teorie ekonomiczne a ekonomia społeczna”, w: M. Frączek, S. Mazur, J. Hausner (red.), *Wokół ekonomii społecznej* (s. 11–34). Kraków: MSAP UEK.

Sztompka P. (2012). *Socjologia. Analiza społeczeństwa*. Kraków: Znak.

Varvarigos D., Xin G. (2015). *Social Interactions, the Evolution of Trust, and Economic Growth*. Leicester: University of Leicester.

Wapshott N. (2013). *Keynes kontra Hayek. Spór, który zdefiniował współczesną ekonomię*. Warszawa: Studio Emka.

Wilkinson R. (2009). „The impact of inequality: empirical evidence”, w: S. Babones (red.), *Social Inequality and Public Health*. (s. 159–167). Bristol: Policy Press at the University of Bristol.

Wilkinson R., Pickett K. (2011). *Duch równości. Tam gdzie panuje równość, nawet bogatszym żyje się lepiej*. Warszawa: Czarna Owca.

Role of social economy in process of implementing the neo-weberian model of the state

Summary: The purpose of the paper is to analyse the impact of the social economy on the implementation of the neo-weberian model of public governance. Based on a review of the literature, a postulate of the relationship between social inequalities, trust and the possibility to change the public management system was formulated. Dysfunctions of the current model of the state have led to a limitation of its role in favour of markets, which resulted in a sharp increase in social inequalities and a decline in citizens' trust towards the democratic state of law. The emerging neo-weberian model of public governance is to strengthen the position and role of the state. In conclusion, the paper indicated that a necessary element of a paradigm shift in public governance is to create mechanisms that will restore trust in the institution of the state. In this context, development and support from the state for the social economy sector may be an appropriate way to meet this condition.

Keywords: social economy, neo-weberism, neo-Weberian model, trust, social inequalities.

Prawa autorskie i licencja / Copyright and License

Artykuł opublikowano na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych 3.0 Polska
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/pl/>

This article is published under the terms of the Creative Commons
Attribution – NonCommercial – NoDerivs (CC BY-NC-ND 3.0) License
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>